

17 juni 2025

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat

**Building
Balance**

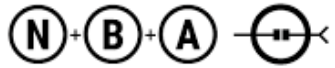
Provincie Noord-Brabant

Energie voor Biobased Bouwen

Harold van de Ven – Architect met Energie – Ketenregisseur Building Balance voor Provincie Noord-Brabant

Harold van de Ven

Architect
met Energie

Biobased Bouwen

Ketenregisseur Building Balance
Noord-Brabant

BIPV(T)

Building Integrated Photo Voltaic
RvO Mooi – EU Interreg
programma's

Gebouw geïntegreerde
Zonnepanelen

**Breed Duurzaam
Advies (impact)**

Klimaatdoelen Nederland

Van **55%** minder
uitstoot broeikasgassen
in **2030** (t.o.v. 1990)

Naar **100%**
klimaatneutraal
in **2050**

HET 1,5-GRAAD BUDGET VOOR

NEDERLAND

712
Mton

NEDERLAND

78
Mton

SECTOR BOUW

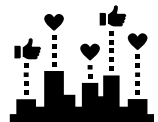
18
Mton

WONINGBOUW

900.000 WONINGEN

45 Mton

Niet
bouwen

Anders
bouwen

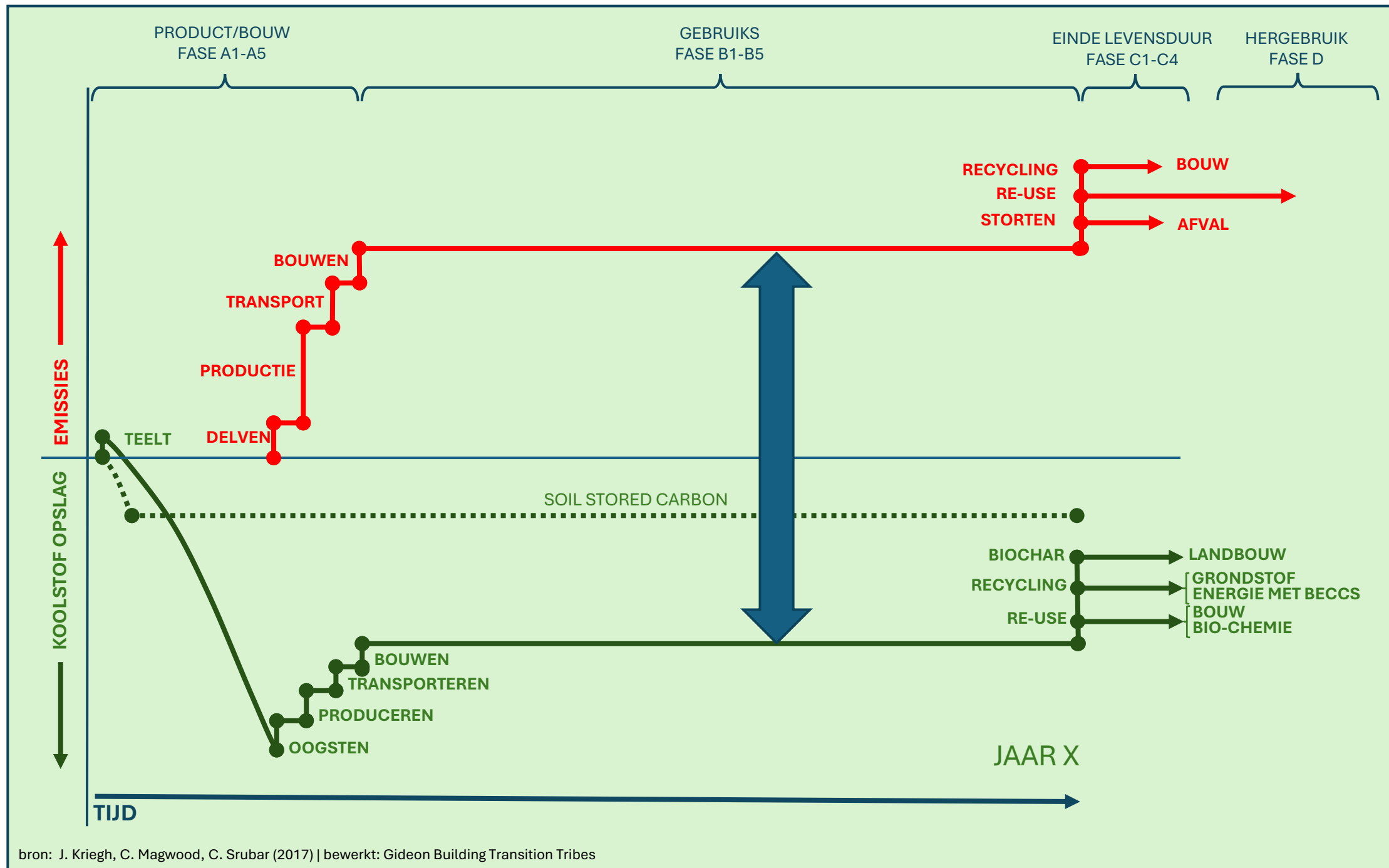
Recycled
bouwen

Biobased
bouwen

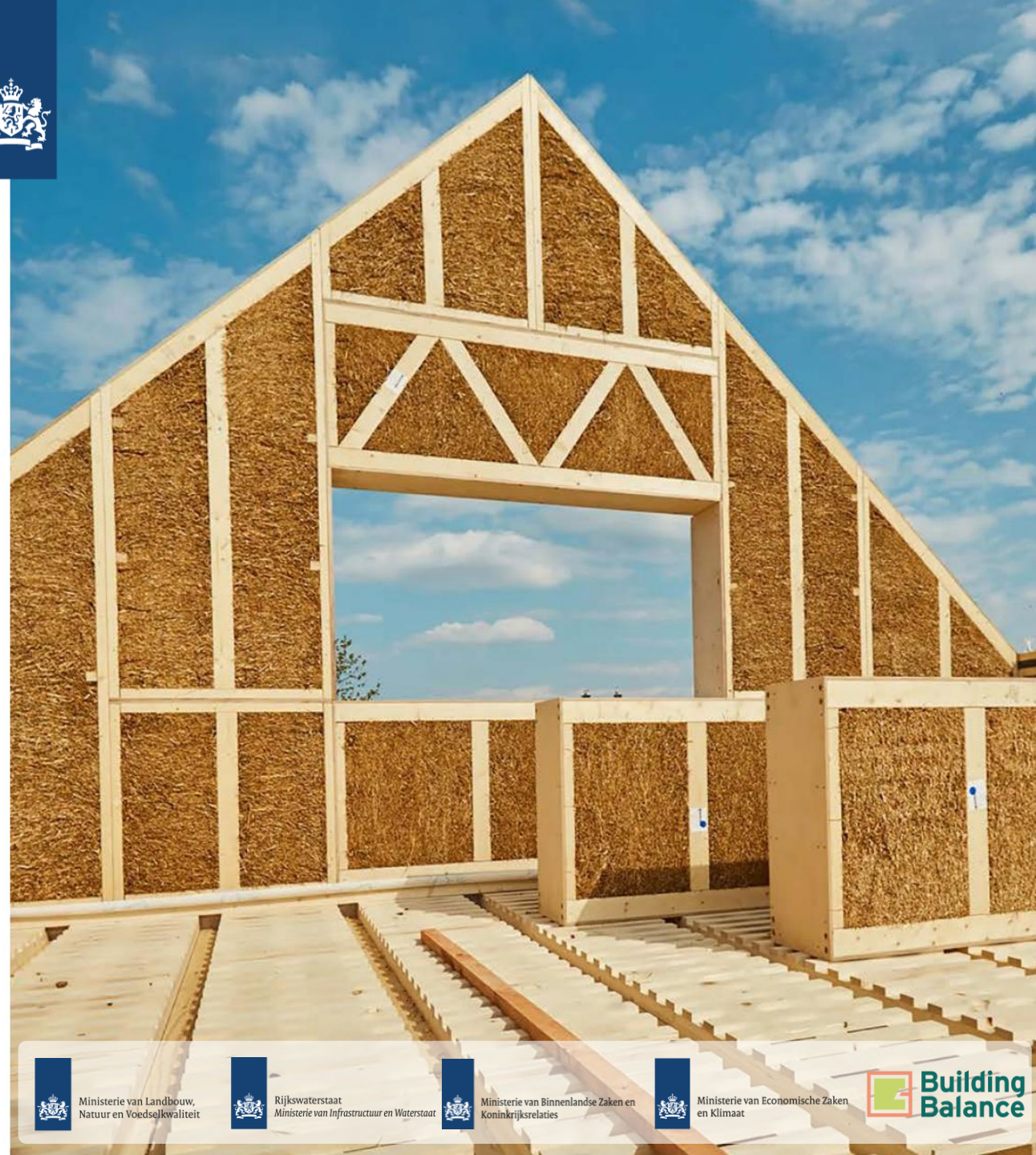
Laag impact
bouwen

Nationale Aanpak Biobased Bouwen

Van boerenland
tot bouw materiaal

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

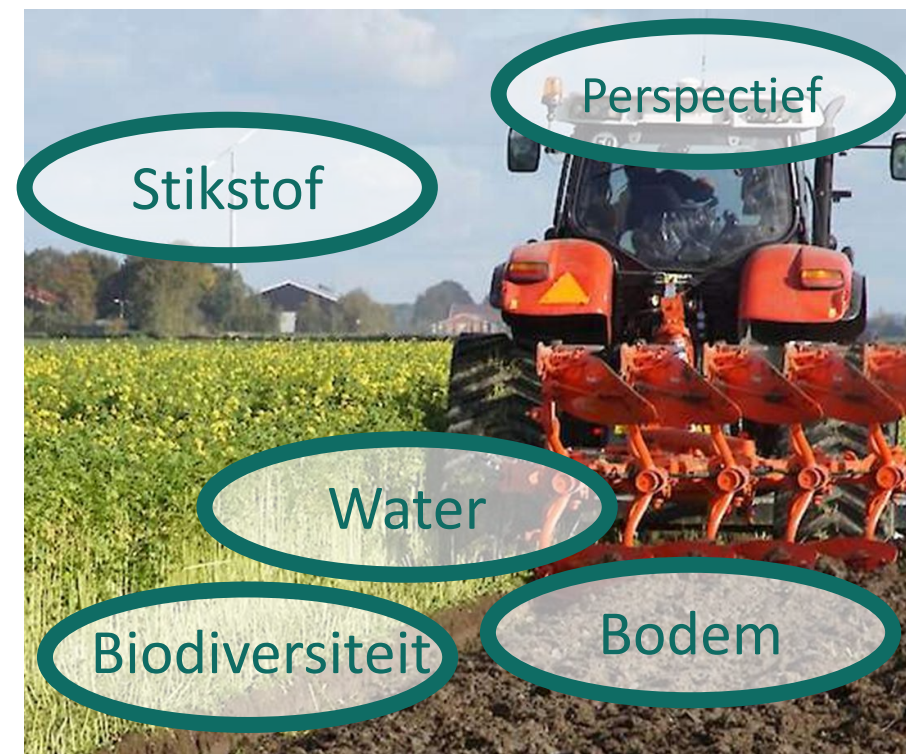
Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

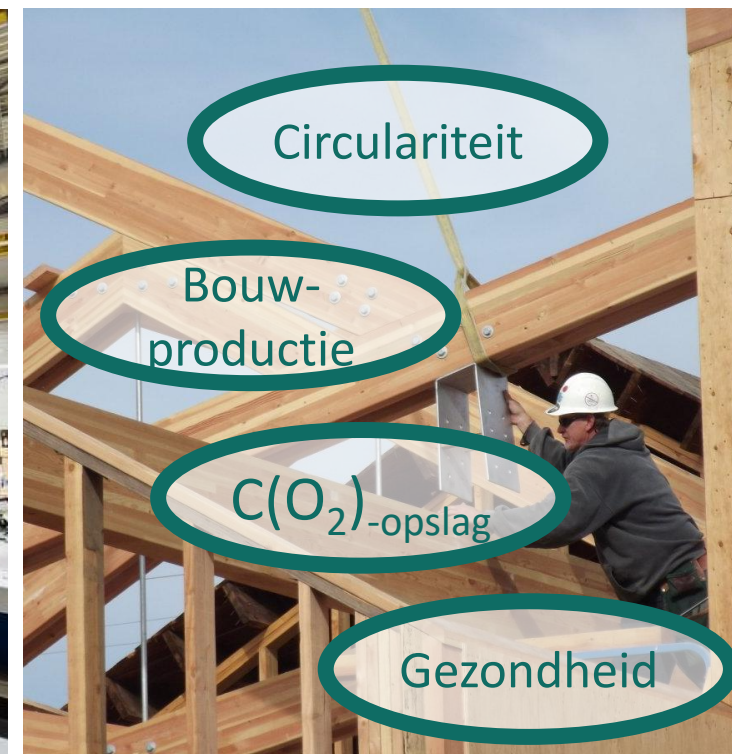
VAN LAND NAAR PAND

AGRO

INDUSTRIE

BOUW

Building Balance

A H O M E G R O W N B I O B A S E D F U T U R E

Programmafinanciering (tot nog toe):

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Rabobank

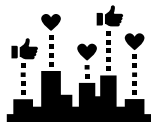

provincie
Zuid-Holland

provincie limburg

Provincie Noord-Brabant

Niet
bouwen

Anders
bouwen

Recycled
bouwen

Biobased
bouwen

Laag impact
bouwen

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

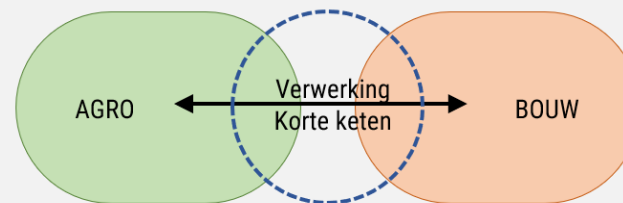
Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

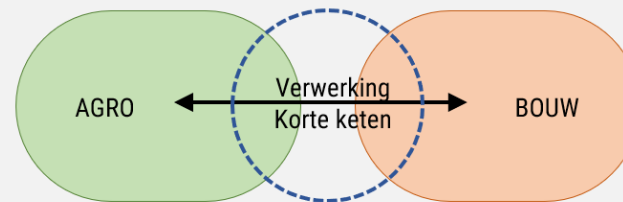
Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

REGIONAAL
(15)

Stimuleren
productie
vezel
gewassen
en gebruik
reststromen

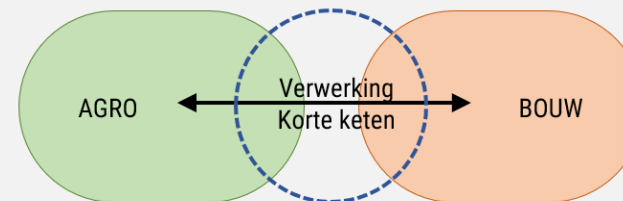

Ketenprojecten

Stimuleren
Vraag naar
biobased
bouw
materialen

LANDELIJK
(10)

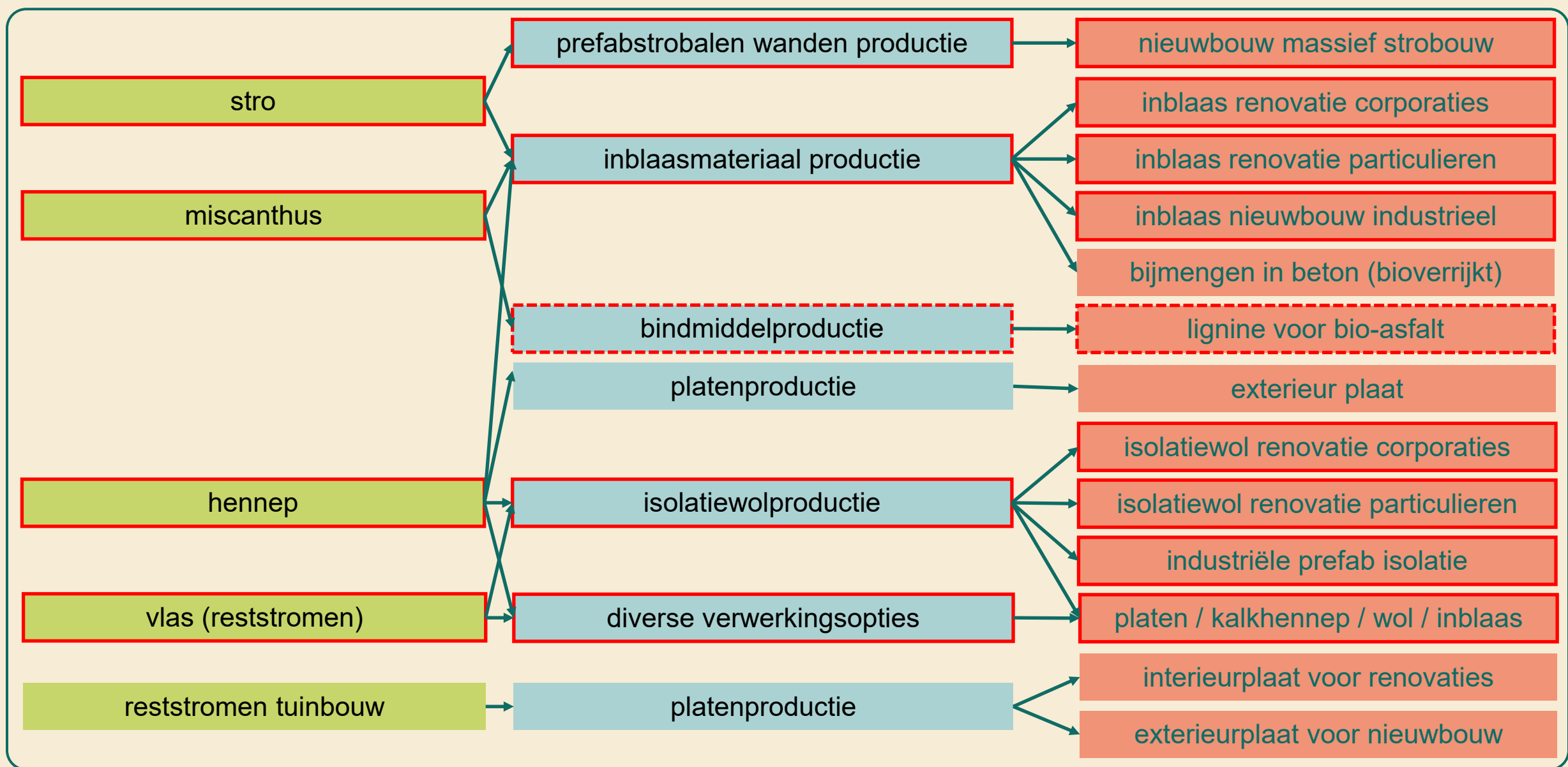

Marktcondities

kennis – onderzoek – certificering (bedrijfsoverstijgend)

Specifieke regelingen – garantiefonds

FOCUS GEWAS PRODUCT COMBINATIES

Samenwerkende Corporaties

Ontwikkeling samenwerkende corporaties

30 van de 33 Brabantse corporaties tekenden de Commitment Verklaring Corporaties.

Zij zullen op eenzelfde manier Biobased gaan isoleren. Onder andere Woonbedrijf, Compaen, Area en Woonbelang zijn inmiddels aan de slag gegaan.

Na het ondertekenen van de Commitment Verklaring door de bestuurders wist de bouwsector waar het aan toe was.

Door de projectleiders van de bouwers en corporaties bij elkaar te brengen ontstaat onderling begrip en noodzaak tot samenwerking.

Ook de onderhoudsbedrijven en andere ketenpartners zijn onderdeel van deze samenwerkingen.

Een actieplan uitvoering wordt uitgewerkt.

Collectieve Aanbesteding Corporaties

ED REGIO SERVICE

Wijzig Helmond ► Net Binnen 112 nieuws Van de lezer

▲ Impressie van een voorbeeld van de grondgebonden woningen van Hurks voor de nieuwe reeks gestandaardiseerde huurwoningen, WoonST 2.0. © Backbone visuals and concepts

2500 betaalbare huurwoningen die snel te bouwen zijn in aantocht: corporaties doen nieuwe bulkaankoop

AA

ed.nl

Collectieve corporaties aanbesteding IN Oost Brabant

In Zuidoost en Noord-oost Brabant hebben de regionale collectieve corporaties een aanbesteding uitgeschreven voor de grootschalige nieuwbouw van veel woningen. Dit geldt voor een periode van 4 jaar, van 2024 t/m 2027. 3 juli gunden de corporaties:

- **13 Zuidoostelijke corporaties** gunden in totaal 2500 woningen aan twee Brabantse bedrijven. **Hurks Bouwbedrijf** bouwt **750 grondgebonden woningen**. **BAM Wonen Zuid** bouwt **1750 gestapelde woningen**. Met beide bouwbedrijven maakten we een samenwerkingsovereenkomst voor de **levering van vezels uit de regio Zuidoost Brabant**.
- **10 Noord Oostelijke corporaties** schreven een aanbesteding uit voor de nieuwbouw van 1000 woningen. **Barli Modulebouw** uit Uden bouwt deze woningen als module in de fabriek.

Met Barli worden nog dit jaar (2024) afspraken gemaakt over de levering van regionale vezels in hun biobased Hout Skelet Bouw modules.

In Etten-Leur (wijk Haansberg) plaatste Barli recent 100 verplaatsbare permanente woningen. Ze zijn geplaatst met een tijdelijke vergunning.

klik
nieuws

UDENS WEEKBLAD

Vandaag werd de samenwerking bezegeld met het ondertekenen van een samenwerkingsovereenkomst.

Woningcorporaties en Barli bundelen krachten voor 1.000 modulaire woningen

kliknieuwsuden.nl

Gemeentelijke Ontwikkelingen

Nieuwbouw

Met diverse Brabantse gemeenten zijn we in gesprek over **biobased gebiedsontwikkelingen**

- Gemeente **Oirschot: 400 woningen** De Kemmer
- Gemeente **Meierijstad: 550 woningen** in nieuwe aan te leggen wijk
- Gemeente **Bergen op Zoom: 7000 woningen** op diverse plekken
- Gemeente **Etten-Leur: 1600-1800 woningen** wijk Haansberg (de eerste Barli woningen zijn gebouwd)
- Gemeente **Helmond: 2600 woningen** Nieuw Brandvoort

Renovatie

Met de corporaties in Brabant zijn we in gesprek over daken en vloeren renovatie stromen.

Particulieren en de Doe Het Zelf aanpak worden daarbij aangepakt.

Met Gemeente Best en Rijen zijn/gaan we in gesprek over de eerste concrete projecten.

GEREEDSCHAP VOOR EEN TOEKOMSTBESTENDIGE UITVRAAG DOOR GEMEENTEN

- Gebiedsontwikkeling
- Gebouw aanbesteding
- Grondverkoop aan ontwikkelaars

Datum: 5 april 2024

Versie: 0.5 – CONCEPTVERSIE

City Deal
Circulair en Conceptueel Bouwen

Gemeentelijke Ontwikkelingen

Ontwikkelingen Samenwerkende Gemeenten

Naast de ondersteuning van individuele gemeenten met ambitieuze gebiedsontwikkelingen streven we naar gemeentelijke regiosamenwerkingen.

Agrariers, Bouwers en Ontwikkelaars werken over de Brabantse regiogrenzen heen. Gelijke uitgangspunten zijn een voorwaarde voor een eenduidig beleid.

In **Metropool Regio Eindhoven** wordt medio december 2024 het convenant Biobased Bouwen & Telen ondertekend door de bestuurders van de 21 regiegemeenten en Provincie Noord-Brabant.

Brabantse bestuurders en gemeenteraden zullen worden ondersteund met *actieve mini-symposia* tijdens Raadsessies. Biobased gebiedsontwikkeling wordt gestimuleerd. Goed voorbeeld doet goed volgen.

We streven naar vergelijkbare Gemeentelijke Regionale Samenwerkingen in de andere 3 regio's.

Een actieplan gemeenten wordt uitgewerkt.

**METROPOOL
REGIO
EINDHOVEN**

Convenant Biobased Bouwen & Telen

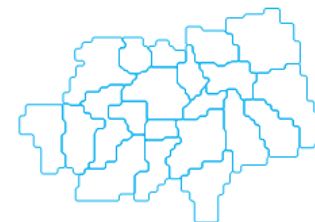
in de Metropoolregio Eindhoven - Overzicht

De 21 gemeenten van de Metropoolregio Eindhoven stimuleren met dit convenant het biobased bouwen en telen in de MRE.

Algemeen - P5

- We werken aan een toekomstbestendige transitie in het landelijk gebied en de woningbouwopgave
- We combineren de ambities voor biobased van de poho's 'wonen' en 'vitaal landelijk gebied' om onze ambities effectiever te realiseren

Stimulering van de vraag - P6

- Biobased materialen als duurzaam alternatief voor traditionele bouwmaterialen
- Een sterke, circulaire en lokale economie
- Een kleinere ecologische voetafdruk van de woningbouw
- Kansen creëren voor een beter woonklimaat
- Biobased materialen toepassen in utiliteitsbouw en gemeentelijke voorzieningen

Faciliteren van het aanbod - P7

- Bieden van nieuwe agrarische verdienmodellen
- Versterken biodiversiteit en verantwoord landgebruik
- Vergroten grondstofzekerheid

Kennisdeling & samenwerking - P8

- Met netwerken en partnerschappen bijdragen aan een ondersteunend ecosysteem voor biobased bouwen

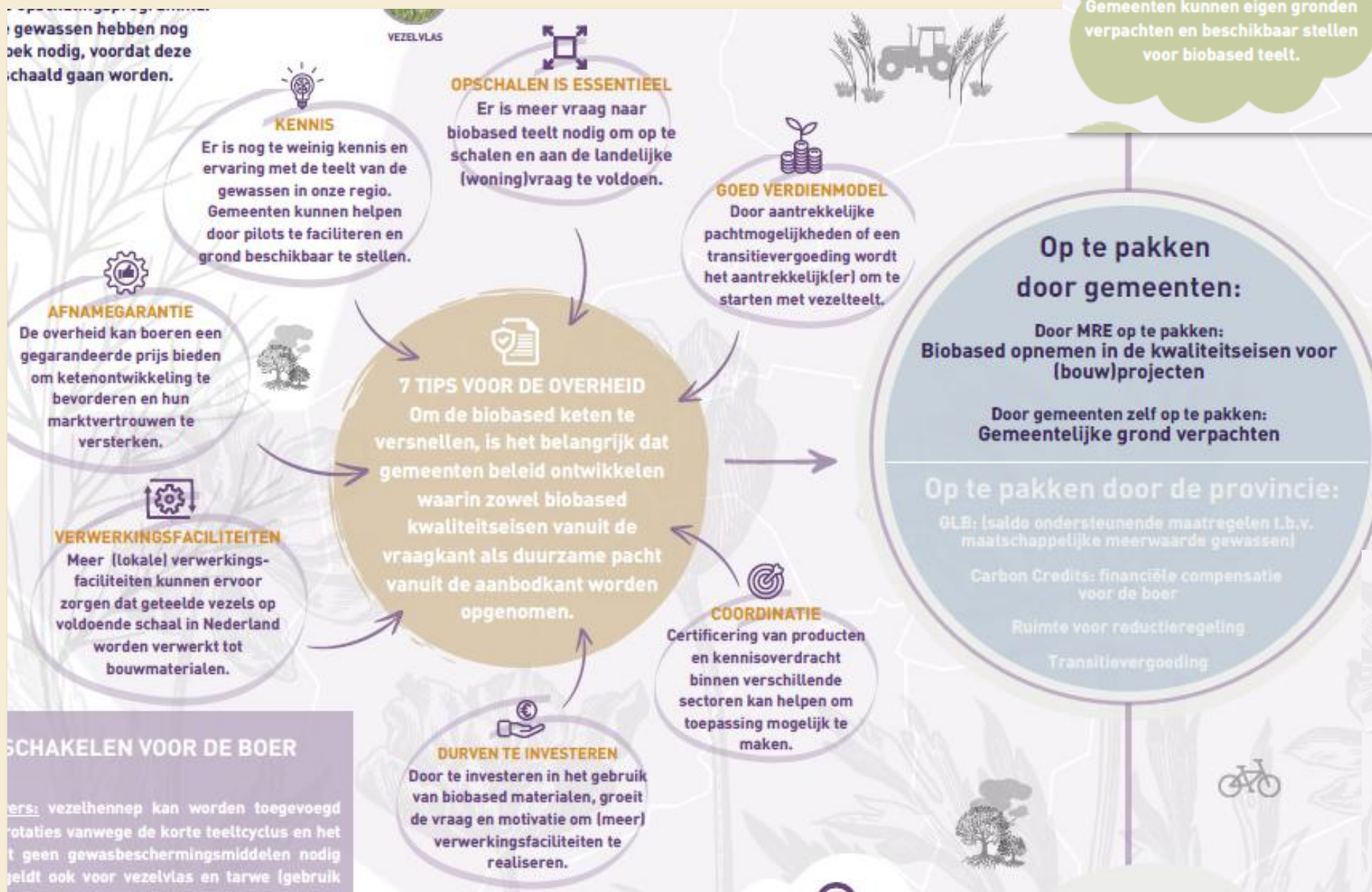

Regelgeving & certificering - P8

- Kansen bieden in regelgeving en certificering
- Bijdragen aan een eerlijke concurrentieomgeving voor biobased bouwen en telen

Gemeentelijke Ontwikkelingen

gewassen hebben nog
beek nodig, voordat deze
schaald gaan worden.

SCHAKELN VOOR DE BOER

vers: vezelhennep kan worden toegevoegd
rotaties vanwege de korte teeltcyclus en het
t geen gewasbeschermingsmiddelen nodig
geldt ook voor vezelvlas en tarwe (gebruik

PACHTGRONDEN:

Gemeenten kunnen eigen gronden verpachten en beschikbaar stellen voor biobased teelt.

KWALITEITSEIS: AANBESTEDING

De gemeente kan principes integreren in aanbestedingen en gronduitgifte door bouwbedrijven te stimuleren duurzame, demonteerbare en herbruikbare ontwerpen te gebruiken.

KWALITEITSEIS: GROENE LEGES

Groene leges bij vergunningaanvragen omvatten vrijstelling of verlaging van legeskosten voor bouwprojecten met circulaire materialen en bouwmethode.

KWALITEITSEIS: WELSTAND

Met de nieuwe Omgevingswet kunnen gemeenten eisen dat bouwwerken een natuurlijke uitstraling hebben, bijvoorbeeld door biobased materialen, groene gevels, groene daken en natuurlijke erfafscheidingen.

Ontwikkelen Vezel Innovatie Coalitie Noord-Brabant

Innovatie Coalitie

Samenwerken zit in het DNA van de Brabander. We werken aan een Circulaire Economie en Grondstoffentransitie. De afgelopen decennia zijn er reeds vele initiatieven proeftuinen en pilots uitgevoerd.

Het is tijd voor opschaling naar een reële en volwaardige economie.

Met de ondertekening van de Commitment Verklaring Biobased Bouwen door nagenoeg alle Brabantse Corporaties weet de bouwsector waar ze aan toe is. Ook de Zeeuwse corporaties hebben zich inmiddels aangesloten. De Limburgers volgen binnenkort met een vergelijkbaar initiatief.

De Brabantse Bouwers zijn inmiddels druk met het ombouwen van hun fossiele bouwconcepten naar een Biobased variant. Twee Brabantse bouwers verkregen recent de opdracht voor in totaal 1750 Biobased nieuwbouwwoningen. Met beide bouwers zijn/worden afspraken gemaakt voor afname van Brabantse Vezels.

Voorwoord

In Brabant bedenken we slimme oplossingen voor onze maatschappelijke uitdagingen. Robots en digitale oplossingen waardoor minder mensen meer werk kunnen verzetten. Biomaterialen waarmee we niet alleen kunnen genezen, maar het lichaam zichzelf laten regenereren, zodat mensen gezond blijven en gezond oud worden. Flexibele zonnepanelen, betere batterijen en nieuwe generaties veilige nucleaire reactoren, die zorgen voor schone energie voor de toekomst. Wie de toekomst wil zien, moet in Brabant zijn.

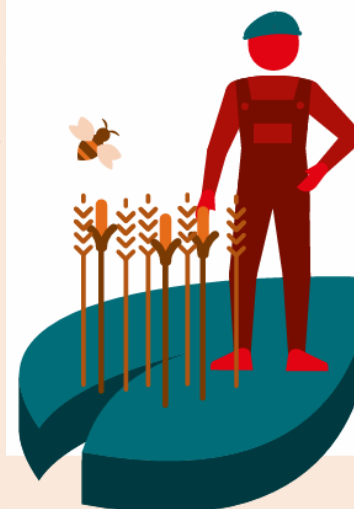

Uitvoeringsagenda Economie, Kennis & Talentontwikkeling 2024 – 2027

NIEUW - Vezelstrategie

We ontwikkelen een innovatiecoalitie om verwerkingscapaciteit in Brabant te creëren voor de geteelde of te telen groene grondstoffen en/of reststromen. We hebben groen innovatieve machines nodig om vezelverwerking mogelijk te maken. Zo kunnen we het gebruik van groene grondstoffen en mogelijke reststromen daarvan bevorderen en het gebruik van fossiele materialen verminderen. We ontwikkelen samen met partners een veelzijdige aanpak: van het bevorderen van ondersteunende wetgeving, publiek-private partnerschappen tot het stimuleren van de vraag uit de markt. Deze innovatiecoalitie sluit aan op Building Balance en het ENZuid-programma dat inzet op het benutten van zoveel mogelijk bruikbare stoffen uit planten. We zoeken hierbij naar samenwerking en financiële ondersteuning via het Interregprogramma.

Ontwikkelen Vezel Innovatie Coalitie (VIC) Noord-Brabant

Vezel Innovatie Coalitie (VIC)

De organisaties in de Brabantse regio's zijn sterk georganiseerd.

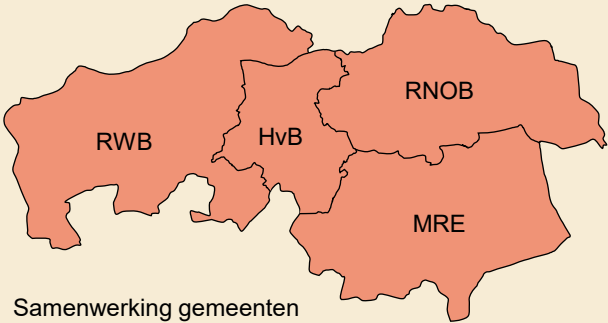
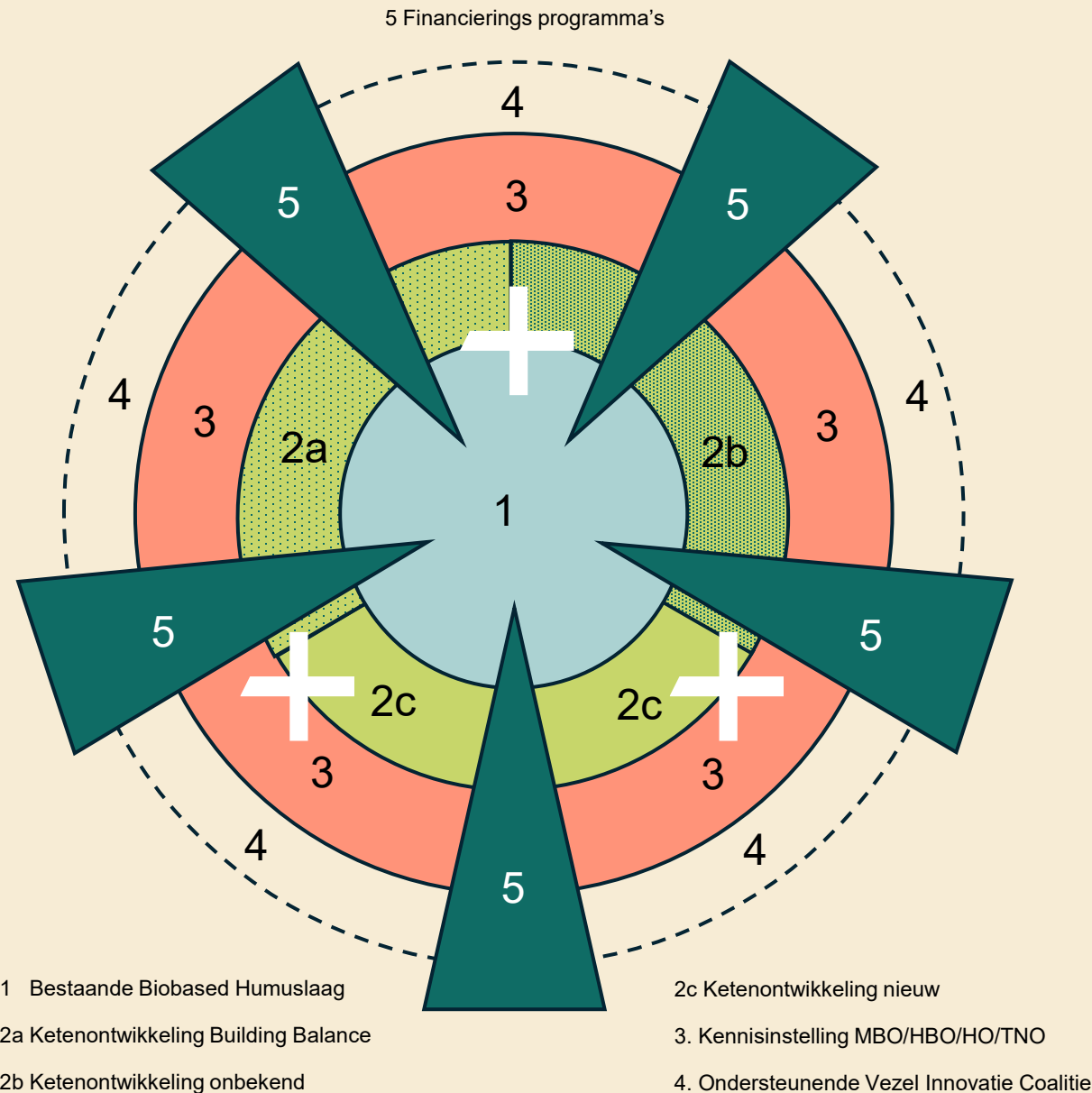
Gemeentelijke samenwerkingen, of Regionale Ontwikkelings Maatschappijen (ROM's) kennen de structuren en bedrijven in de regio's.

Typische regionale kenmerken versterken de ontwikkelingskansen.

Zo zijn West en Noord-Oost Brabant sterk Plantbased. Midden Brabant richt zich op de maakindustrie en Zuidoost Brabant is sterk in de High-Tech industrie.

Bindende factor is de brede agrarische humuslaag. Het was ooit de reden dat de grote bedrijven naar Noord-Brabant kwamen, er waren meer dan voldoende harde werkers in Brabant.

In 2025 worden alle functionerende Biobased partijen worden samengebracht. Tevens worden ook nieuwe partijen worden uitgenodigd deel te nemen aan de VIC

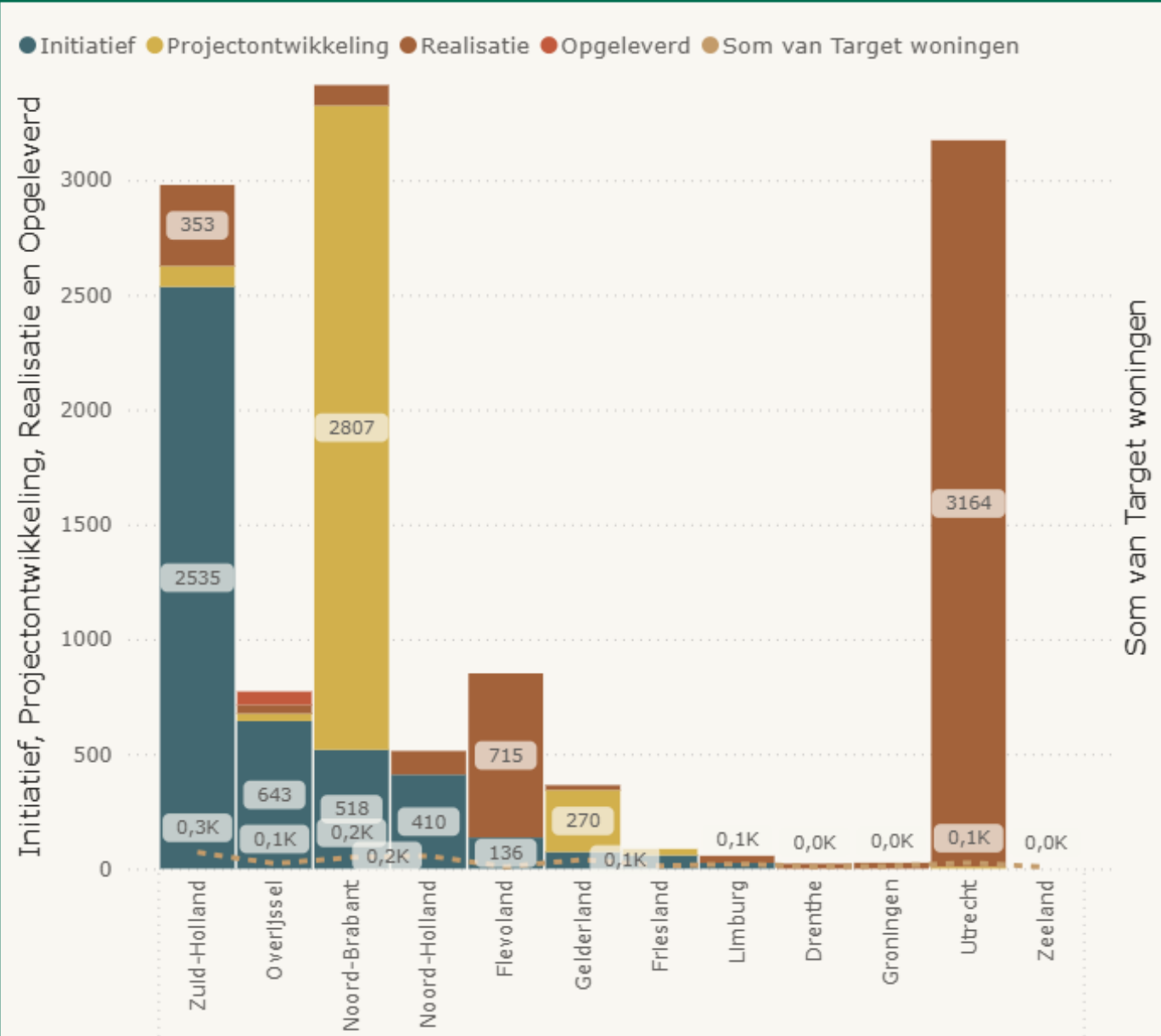
Nieuwbouw: doelen en aantallen in de projectenlijst

jaar

2025

▼

jaar		2025				
Provincie	Doel	Totaal in projectenlijst	Initiatief	Projectontwikkeling	Realisatie	Opgeleverd
Drenthe	33	22			22	
Flevoland	30	851	136		715	
Friesland	44	86	58	28		
Gelderland	144	364	73	270	21	
Groningen	40	26			26	
Limburg	75	56	25		31	
Noord-Brabant	177	3414	518	2807	89	
Noord-Holland	200	513	410		103	
Overijssel	80	772	643	33	38	58
Utrecht	93	3174		9	3164	1
Zeeland	26					
Zuid-Holland	256	2979	2535	91	353	
Totaal	1198	12258	4398	3238	4562	60

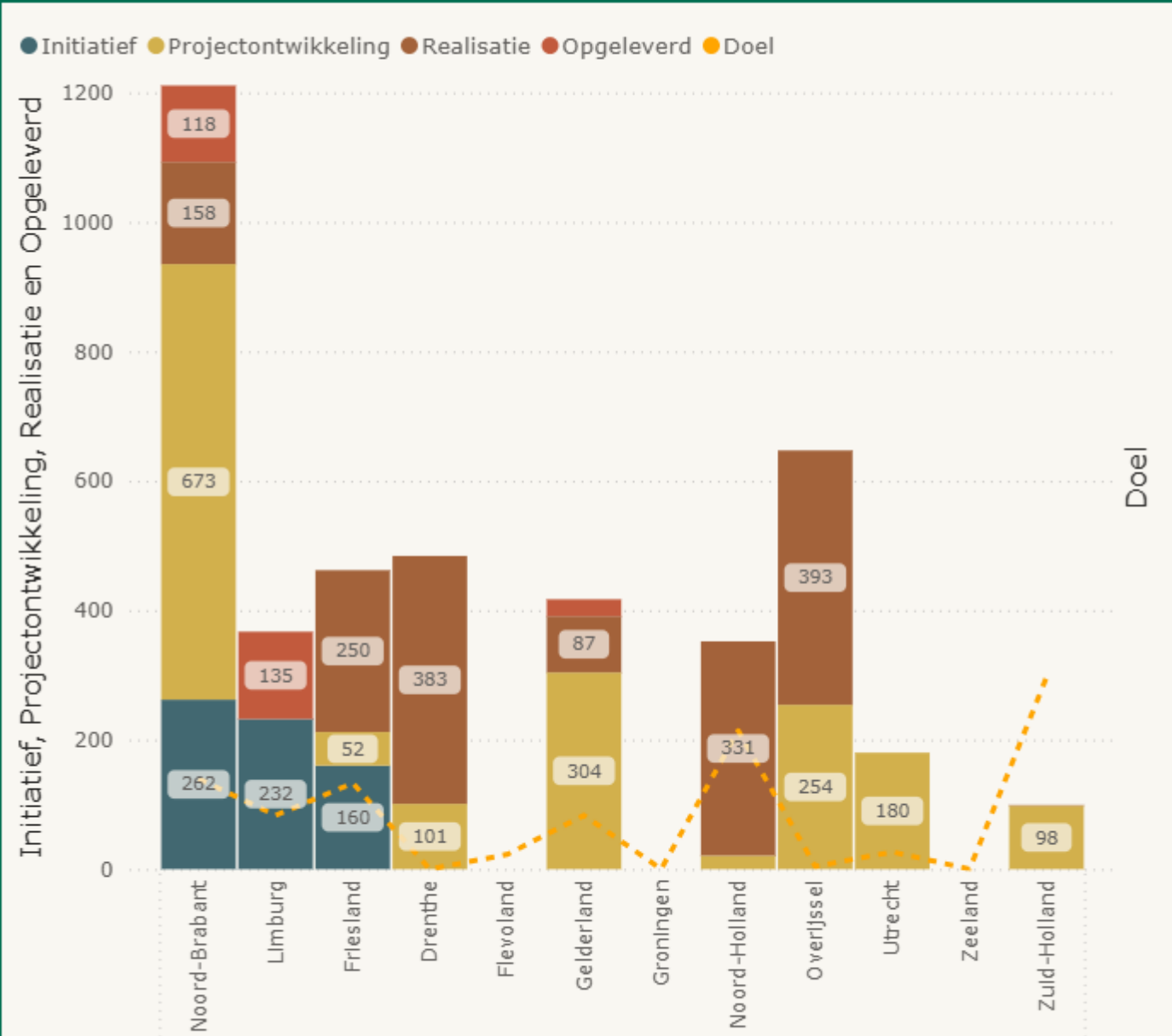
Renovatie: doelen en aantallen in de projectenlijst

jaar

2025

▼

jaar	2025					
Provincie	Doel	Totaal in projectenlijst	Initiatief	Projectontwikkeling	Realisatie	Opgeleverd
Drenthe	0	484		101	383	
Flevoland	85					
Friesland	400	462	160	52	250	
Gelderland	260	452		304	87	26
Groningen	0					
Limburg	260	446	232			135
Noord-Brabant	345	1355	262	673	158	118
Noord-Holland	460	352		21	331	
Overijssel	16	685		254	393	
Utrecht	100	180		180		
Zeeland	0	43				
Zuid-Holland	690	99		98	1	
Totaal	2616	4558	654	1683	1603	279

BIOBASED BEAUTIES BRABANT

56 Appartementen Veldhoven Sociaal

100 Grondgebonden woningen Etten-Leur Sociaal

40 woningen strobouw Veldhoven Sociaal

88 Nieuwbouw Heijmans Eindhoven Sociaal WOONST 1.0

16 Levensloopbestendige woningen Mierlo Sociaal

11 Woningen Buurtschap te Veld Eindhoven Sociaal

Rentevaste periode	Biobased huis (MPG t/m 0,45)	Huis met energielabel: A+++, A++++	Huis met energielabel: A, A+ of A++	Huis met energielabel: B, C of D	Huis met energielabel: E, F of G
1 jaar	3,30%	3,45%	3,55%	3,60%	3,65%
2 jaar	3,30%	3,45%	3,55%	3,60%	3,65%
5 jaar	3,30%	3,45%	3,55%	3,60%	3,65%
6 jaar	3,50%	3,65%	3,75%	3,80%	3,85%
7 jaar	3,55%	3,70%	3,80%	3,85%	3,90%
10 jaar	3,39%	3,54%	3,64%	3,69%	3,74%
12 jaar	3,75%	3,90%	4,00%	4,05%	4,10%
15 jaar	3,90%	4,05%	4,15%	4,20%	4,25%
20 jaar	4,00%	4,15%	4,25%	4,30%	4,35%

Bovenstaande tarieven gelden voor annuïteiten- en lineaire hypotheke n die lager of gelijk zijn aan 60% van de marktwaarde van de woning.

10 september

~~20 september~~**13.00-17.00,**

Verdiepende sessie Biobased bouwen:

10 september

Geïnspireerd geraakt door de webinar? Noteer dan ook alvast ~~20 september~~ in uw agenda. Dan wandelen we samen met Harold van de Ven (Building Balance) en Joop Ketelaers (gemeente Eindhoven) door de wijk Bosrijk in Meerhoven. Hier kijken we naar de toegepaste biobased bouwmethodes en hoe duurzaamheid, ruimtelijke kwaliteit en spraakmakende architectuur daarin verbonden wordt. Inloop is vanaf 13.00 bij zalencentrum "De Hangar", Meerbos 4 in Eindhoven.

Aanmelden kan via de website: <https://www.brabant.nl/onderwerpen/ruimtelijke-ontwikkeling/stedelijke-gebiedsontwikkeling/kennisprogramma-gebiedsontwikkeling/>

26 augustus 13.00-13.30, Afterlunchwebinar, Gebiedsontwikkeling "De Caai" (Eindhoven):

Mireille Knape (BPD) neemt u mee in de integrale aanpak van voormalige fabrieksterrein De Caai in Eindhoven. Dit terrein wordt omgetoverd tot een duurzame stadswijk met ca. 700 woningen en ca. 18.000 m2 commerciële voorzieningen. Hier komen wonen, werken en recreëren samen!

Wilt u deze afterlunchwebinar bijwonen? Stuur een mail naar stedelijkegebiedsontwikkeling@brabant.nl en u ontvang van ons een Teams-link.

